

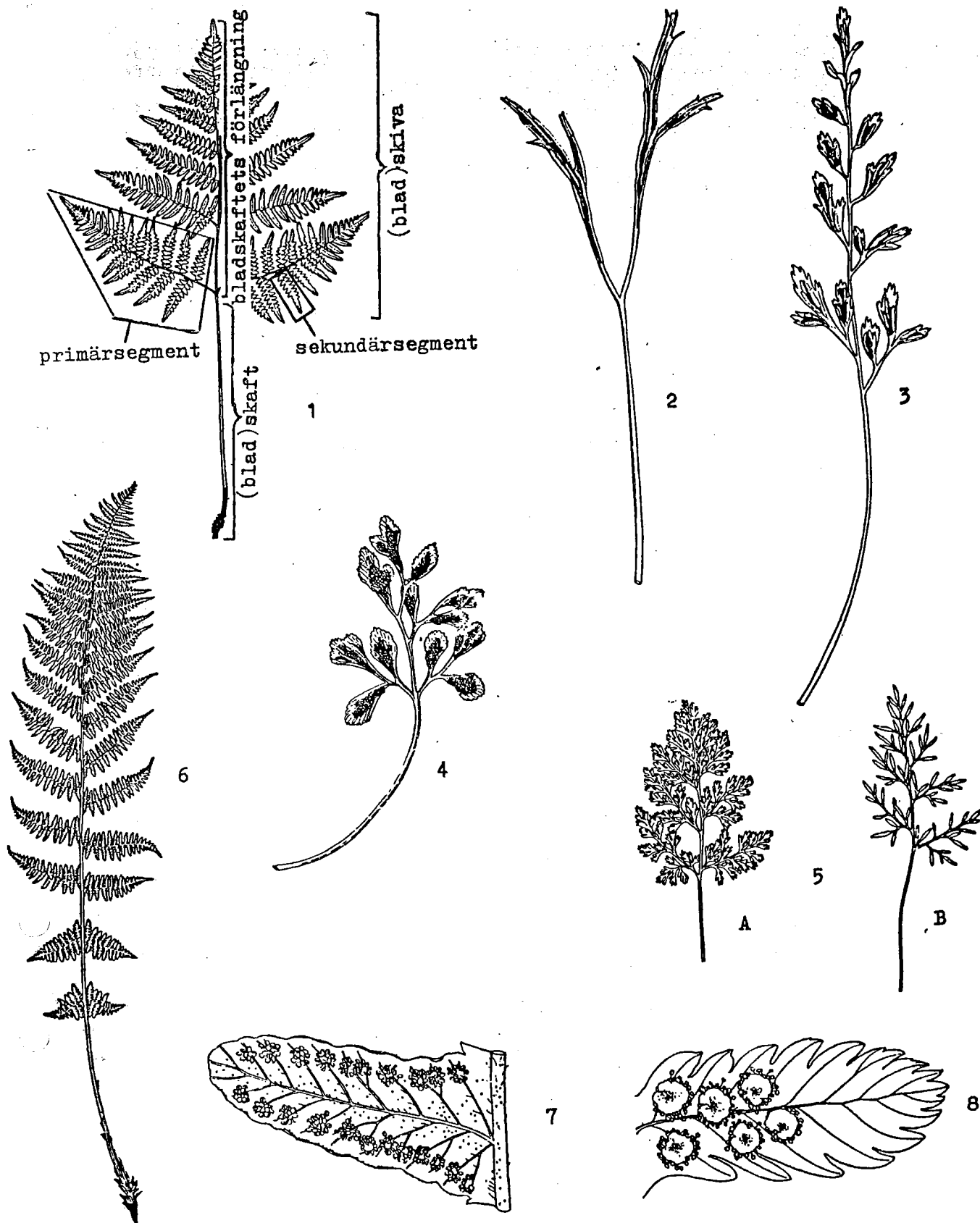
Samla alltid utvuxna blad med helt bladskäft - på alltför små eller unga blad stämmer inte alltid nyckeln.

Uttryck som används förklaras i fig 1.

- A Blad enkelt parflikiga.
- B Blad i rad från en vågrät jordstam, upprätta eller överhängande, alla av samma slag: 23 Stensöta
- BB Tuvad; två slags blad: sporbärande och sterila; de förra upprätta, med mycket smala flikar; de senare utbredda på marken, med något bredare flikar: 5 Kambräken
- AA Blad dubbelt eller flerdubbelt flikiga (undantag: gaffelbräken med gaffellik delade blad).
- B Blad enstaka från en vågrät jordstam; bladskäft längre än bladskivan (hos kärrbräken kan skäftet ibland vara kortare än skivan).
- C Bladflikarnas kanter nervikta, så att de ligger an mot undersidan; hög och grov art med stor, tjock, nästan liksidigt triangulär bladskiva (fig 1): 2 Örnbräken
- CC Bladflikar med plan kant; späda, tunnbladiga arter med bladskiva av olika form.
- D De båda nedersta primärsegmenten vardera lika stora som resten av bladskivan: 17 Ekbräken
- DD De nedersta primärsegmenten mycket mindre än resten av bladskivan.
- E De båda nedersta primärsegmenten tydligt bakåt- och uppåtriktade: 14 Hultbräken
- EE De nedersta primärsegmenten utåtriktade, i samma plan som resten av bladskivan: 15 Kärrbräken
- BB Tuvade arter; bladskäft kortare än bladskivan (undantag: murruta).
- C Bladets översta del nästan täckt av sporsamlingar, resten av bladet helt utan; mycket högväxt art vid vatten: 1 Safsa
- CC Sporsamlingar mer jämnt fördelade över bladskivan.
- D Små och späda arter (skäft ej 2 mm tjockt).
- E Bladskäft utan fjäll (men ibland med hår); sporsamlingar långa och raka.
- F Blad tydligt parbladiga, med jämbred skiva.
- G Bladskäftet med förlängning helt och hållet svartbrunt: 10 Svartbräken
- GG Åtminstone bladskäftets förlängning grön mot spetsen.
- H 1,5 - 2 cm av bladskäftets förlängning grön, skäftet liksom resten av förlängningen svartbrunt: 9 Brunbräken
- HH Bladskäftet i nedersta delen rödbrunt, f 8 liksom förlängningen grönt: 8 Grönbräken
- FF Blad ej tydligt parbladiga; bladskiva ej jämbred.
- G Bladskiva gaffellik delad i några få upprätta,

| | | | |
|----|---|----|---|
| | oftast jämbreda flikar (fig 2): | 6 | <u>Gaffelbräken</u> |
| GG | Bladskiva ej gaffellikt delad; flikar ej jämbreda. | | |
| H | Bladflikar smala; bladskiva avlångt triangulär eller smalt äggrund (fig 3): | 6b | <u>Gaffelbräken</u> <u>x svartbräken</u> |
| HH | Bladflikar breda; bladskiva äggrund (fig 4): | 7 | <u>Murruta</u> |
| EE | Bladskäft med fjäll (ibland dessutom med hår); sporsamlingar rundade. | | |
| F | Blad otydligt parbladiga, sterila eller sporbärande, de senare med smalare flikar (fig 5): | 3 | <u>Krusbräken</u> |
| FF | Blad tydligt parbladiga, alla av samma slag. | | |
| G | Bladundersida och bladskäft med både fjäll och hår; skäftet nära basen med en led, där det lätt bryts av: | 13 | <u>Hällebräken</u> |
| GG | Bladundersida och bladskäft med fjäll men utan hår; bladskäft utan led: | 12 | <u>Stenbräken</u> |
| DD | Högre och grövre arter (skäft nertill flera mm tjockt). | | |
| E | Blad smalt lancettlika; nedersta primärsegment kortare än det därpå följande. | | |
| F | Bladskäft nertill "gåspennelikt", slutande i en spets (fig 6); bladskiva tre gånger flikig: | 11 | <u>Majbräken</u> |
| FF | Bladskäft nertill ej utdraget i en spets; bladskiva två gånger flikig. | | |
| G | Sterila blad höga, gröna, strutlikt samlade kring de sporbärande, som är läderartade, små och till slut helt bruna: | 4 | <u>Strutbräken</u> |
| GG | Alla blad av samma slag, ej regelbundet strutlikt samlade. | | |
| H | Sekundärsegment med (nästan) hel kant; sporgömsamlingar utefter denna (fig 7): | 16 | <u>Bergbräken</u> |
| HH | Sekundärsegment med sågad kant; sporgömsamlingar längs segmentets mittnerv (fig 8): | 18 | <u>Träjon</u> |
| EE | Blad triangulära; nedersta primärsegmentet åtminstone något längre än det därpå följande. | | |
| F | Bladskiva ej fullständigt dubbelflikig (primärsegment ej delade ända till nerven): | 19 | <u>Granbräken</u> |
| FF | Bladskiva två eller tre gånger flikig. | | |
| G | Bladskäftets fjäll hinnartade, korta och trubbiga, utan mörkare mittstrimma: | 22 | <u>Skogsbräken</u> |
| GG | Bladskäftets fjäll fastare, åtminstone en del av dem långt tillspetsade och med mörkare mittstrimma. | | |
| H | Många av fjällen med otydlig, smal mittstrimma; nedersta primärsegmentet tämligen långt; bladskiva tunn, genomskinlig, matt: | 21 | <u>Nordbräken</u> |
| HH | Fjäll med tydlig, oftast bred och mörk mittstrimma; nedersta primärsegmentet tämligen kort; bladskiva tjockare, föga genomskinlig, av friskt grön färg: | 20 | <u>Lundbräken</u> |

- 1 Safsa, kungsbräken (*Osmunda regalis*). Ofta mer än meterhög. Åar med strömmande vatten, mera sällan vid bäckar eller sjöstränder. Mindre allmän i södra och mellersta Kalmar län, i övrigt sällsynt.
- 2 Örnbräken (*Pteridium aquilinum*). Gles skogsmark, hyggen etc. Allmän.
- 3 Krusbräken (*Cryptogramma crispa*). Ej funnen i Småland, men en isolerad lokal i Östergötland (SO Åtvidaberg) ligger mindre än två km från landskapsgränsen (ett exemplar 6 meter upp i en solöppen granitbrant).
- 4 Strutbräken (*Matteuccia struthiopteris*). Känns igen på de ytterst regelbundna "strutarna". Fuktiga skogar, bäckdalar. Tämligen sällsynt i norr, ej funnen söderut; ibland odlad och förvildad.
- 5 Kambräken (*Blechnum spicant*). Fuktiga skogar (gärna berggrötter). Tämligen sällsynt i väster, sällsynt eller saknas österut.
- 6 Gaffelbräken (*Asplenium septentrionale*). Klippspringor, stenrösen etc. Traktvis tämligen allmän.
- 6b Gaffelbräken x svartbräken. Tillsammans med föräldraarterna. Ej sällsynt i kustbandet från Oskarshamn och norrut, f ö sällsynt, ej funnen söderut.
- 7 Murruta (*A. ruta-muraria*). Berg, murar, på kalksten eller andra rika bergarter. Mycket sällsynt (Kalmar, Ädelfors, Loftahammar)..
- 8 Grönbräken (*A. viride*). Berg, på s k ultrabasiska bergarter. Mycket sällsynt (Ökna, Taberg).
- 9 Brunbräken (*A. adulterinum*). Berg (på serpentin och olivin). Mycket sällsynt (Taberg).
- 10 Svartbräken (*A. trichomanes*). Klippspringor, rösen etc. Traktvis tämligen allmän, vanligast österut.
- 11 Majbräken (*Athyrium filix-femina*). Bladbasen skiljer arten från alla andra ormbunkar i Småland. Blad tunna, fint delade, ljusgröna. Lövsjökärr, fuktig skogsmark. Allmän.
- 12 Stenbräken (*Cystopteris fragilis*). Klippor, rasmark, stenrösen, gamla husgrunder och liknande. Allmän, men mindre vanlig längst i väster.
- 13 Hällebräken (*Woodsia ilvensis*). Bergbranter. Mindre allmän i öster och nordväst, f ö sällsynt.
- 14 Hultbräken (*Thelypteris phegopteris*). Lätt igenkänd på de uppåtsvängda nedre förstasegmenten ("fågelvingar"). Fuktig skog, diken etc. Allmän.
- 15 Kärrbräken (*T. palustris*). Mjuk, tunnbladig, ljusgrön. Sumpiga stränder och kärr, ofta i vida bestånd. I norra Småland mindre allmän, i södra sällsynt.
- 16 Bergbräken (*T. limbosperma*). Liknar träjon, men med (nästan) helbräddade bladflikar och mycket mindre fjälliga bladskäft. Skogsmark. Mycket sällsynt längst i nordväst (Ölmstad, Visingsö på 1850-talet).
- 17 Ekbräken (*Gymnocarpium dryopteris*). Fuktig, helst stenig skog. Allmän.
- 18 Träjon (*Dryopteris filix-mas*). Mörkgrön, tjockbladig, med mycket fjälligt bladskäft. Stenig, helst torr mark, ofta i stenrösen. Allmän.
- 19 Granbräken (*D. cristata*). Fuktig skog (gärna berggrötter), kärr. Mindre allmän i norr, sällsynt i söder.
- 20 Lundbräken (*D. dilatata*). Helst något rikare skogsmark, särskilt vid framsippande grundvatten (bäckkanter, dalsidor). Mindre allmän.
- 21 Nordbräken (*D. expansa = assimilis*). (Oftast) rikare skogsmark, gärna i gransumpskogar. Mindre allmän.
- 22 Skogsbräken (*D. carthusiana*). Skogsmark av alla slag. Allmän.
- 23 Stensöta (*Polypodium vulgare*). Oftast på block i skog, ibland i rösen eller dylikt. Allmän.



- Fig 1 I texten använda uttryck (blad av örnbräken.)
 Fig 2 Blad av gaffelbräken, 1/1
 Fig 3 Blad av gaffelbräken x svartbräken, 1/1
 Fig 4 Blad av murruta, 1/1
 Fig 5 A Sterilt, B sporbärande blad av krusbräken, 2/5
 Fig 6 Blad av majbräken, 1/3
 Fig 7 Bergbräken, sekundärsegment, 5/1
 Fig 8 Träjon, dito, 5/1